

Eşyanın hakikatleri sabit tir, bunlarla (sabit olduğu ile) alakalı ilim tahakkuk edicidir. Bu, Sofestaiyye'nin hılaflı nadır.

□□□□ Mahlukat için ilmin sebepleri üçtür.

1-Sağlam hisler. 2- Sadık haber. 3- Akıl.

□□□□ Hisler beş tanedir. İşitmek-Görmek-Kokla mak-Tadmak-Dokunmak.□

□□□□ Bunlardan her bir hassa ile, o hassa ne için vaz' edilmiş ise o şey üzerine vakıf olunur.

□□□□ Haberi sâdık iki kısımdır. Birisi haberi mütevâtirdir. Bu, yalan üzerine ittifakları tasav vur olunamayan bir topluluğun lisanları üzere sabit olan haberdır.□

Bu, zaruri ilmi gerek tiricidir.□ Eski zamanlarda yaşayan sultanları bilmek, uzak beldeleri (bilmek) gibi.□ İkinci nevi, mucize ile kuvvetlendirilmiş Peygamberin haberidir.□ Bu, istidlâli ilmi gerektirir.□ Bununla sabit olan ilim yakın ve sebatta, zaruret ile sabit olan ilme benzer.□□□□

Akıl, diğerleri gibi ilme sebeptir.□ Bedahetle ondan sabit olan zaruridir. Her şeyin, cüz'ünden büyük olduğu gibi. Akıldan istidlal ile sabit olan kesbidir.

□□□□ İlham ehli hak indinde, bir şeyin sıhhatini bilmek sebeplerinden değildir.□

□□□□ Alem, bütün cüzleri ile muhdes (sonradan yaratılmış) dir, zira alem a'yan ve a'razdır.□

□□□□ A'yan (bu kainat içinde) zatı ile kaim olandır.□ Bu, ya mürekkebtir; bu cisimdir.□ Veya

cevher gibi mürekkebe değildir. (Cevher) Cüzlere ayrılmayan (en küçük) cüzdür.

□□□□□ Araz, zatı ile kaim olmayandır. Renkler, oluşlar, tadlar ve kokular gibi cisimlerde ve cevherlerde ortaya çıkarlar.

□□□□□ Alemi icat eden Allahu Teala'dır. Birdir, kadimdir, diridir, kadirdir, alimdir, semi'dir, basirdir, dileyendir, irade edendir.□

□□□□□ Araz, cisim, cevher değildir. Şekillenmiş, sınırlanmış, adetlenmiş, kısımlara ayrılmış, cüzlere bölünmüş, terkeb edilmiş, nihayeti olan değildir.

□□□□□ Maiyyet ile, keyfiyyet ile vasıflanmaz.

Bir mekanda mekan tutmaz.(2) Üzerine zaman cari olmaz. Hiçbir şey ona benzemez.□ İlmin den ve kudretinden hiçbir şey çıkmaz.

□□□□□ Allah için ezeli olan ve zatı ile bulunan sıfatlar vardır. Bunlar ne O, ne de O'nun gayrısıdır.□ Bunlar ilim, kudret, hayat, kuvvet, semi', basar, irade, meşiiyyet, fiil, tahlık, terzık □□□□□ Allah (Celle Celaluh) ezeli olan kendi kela mı ile mütekellimdir.□ Ses ve harf cinsinden değildir.□ Bu, sükuta ve afetlere zıt sıfattır.□ Allah (Celle Celaluh), bu sıfat ile tekellüm edici, emredici ve yasaklayıcıdır.□

□□□□□ Kur'an, Allah (Celle Celaluh) ın kelamı olup mahluk değildir.□ Kur'an, mushaflarda yazılmış, kalblerimizde ezberlenmiş, lisanlarımızda okunmuş, kulaklarımızla işitilmiş, fakat bunla ra hulul etmiş değildir.□

□□□□□ Tekvin, Allah (Celle Celaluh)'ın ezeli sıfatıdır.□ Bu, alemi ve onun her bir cüzünü, meydana geleceği vakitte icat etmesidir.□ Bize göre tekvin, mükevvenin gayrısıdır.

□□□□□ İrade, Allah (Celle Celaluh) 'nı sıfatı olup Zatı ile kaimdir.□

Allah (Celle Celaluh)'ı görmek, akli delillerle caizdir, nakli delillerle vacibtir. □□□□□ Ahiret

yurdunda mü'minlerin Allahu Teelayı görmelerinin vacib olması hakkında, işitilmiş deliller varid olmuştur.

□□□□ Bir mekan da olmadan, bir tarafta bulun madan, karşı karşıya gelmeksizin, ışığın ulaşması olmadan veya gören ile Allahu Teala arasında mesafe sabit olmadan görülecektir.

□□□□ Allahu Teala, kulların küfür, iman, taat ve isyandan olan bütün fiillerini yaratıcıdır. Bunların hepsi, Allahın iradesi, dilemesi, hükmü, kazası ve kaderi iledir. □□□□ Kullar için ihtiyari fiiller vardır. Onlarla sevablanır ve azaba uğratılırlar.

Bunlardan güzel olanları, Allah'ın rızası iledir. Çirkin olanları rızası ile değildir. □□□□ İstita'at, fiille birliktedir. Bu fiilin kendisi ile meydana geldiği kudretin hakikatıdır. Bu isim, sebeplerin, aletlerin, azâların selameti üzerine de söylenir. Teklifin sıhhatı şu istita'- ata dayanır. Kul, takatında olmayan ile teklif olunmaz. □□□□

İnsana vurmanın akabinde vurulan kişide duyulan elem, insanın kırması akabinde bardakta ortaya çıkan kırıklık ve buna benzeyen şeylerin tamamı Allahın mahlukudur. □ Kulun bunların yaratılmasında bir tesiri yoktur. □

□□□□ Maktul, eceli ile ölmüştür. Ölüm, ölü ile kaimdir. Ecel tektir.

□□□□ Haram rızıktır. Herkes, helal olsun haram olsun kendi rızkını tam alır. Bir insanın rızkını yememesi tasavvur edilmez. Veya başka sının onun rızkını yemesi (tasavvur edilmez.) □□□□

□□□□ Allahu Teala dilediğini saptırır, dilediğini hidayet eder. □ Kul için eslah olan, Allahu Teala üzerine vacib değildir.

□□□□ Kafirler için ve bazı asi mü'minler için kabir azabı vardır. İtaat ehlinin kabirde nimet lenmesi vardır. □

Münker ve Nekir'in suali sem'î delilllerle sabittir. □

Öldükten sonra dirilmek haktır. Terazi (mizan) haktır.

Kitap haktır, sual haktır, havzu kevser haktır, sırat haktır, cennet haktır, ateş haktır. Bu ikisi yaratılmış olup mevcuttur. Baki olup fani olmazlar ve içlerinde bulunan ahalileri de fani olmaz.

Büyük günah, mü'min kulu imandan çıkartmaz, onu küfre girdirmez. Allahu Teala, kendisine şirk koşulmasını affetmez, büyük ve küçük günahlardan olan bundan düşüğünü, dilediği kimseler için affeder. Küçük günah üzerine azab vermesi caizdir. Büyük günahı affetmesi, eğer onu helal görmezse caizdir. (Büyük günahı) Helal görmek küfürdür. Peygamber ve salihlerin, büyük günah sahip leri hakkında şefa'at etmeleri, hadislerden meşhur haberlerle sabittir.

Mü'minlerden büyük günah işleyenler cehennemde ebedi kalmazlar.

İman, Allahu Teala tarafından gelen şeyleri tasdik ve ikrardır.

Ameller, imanın nefsinde ziyadelik yapar, iman artmaz eksilmez. İman ile islam birdir. Kuldan tasdik ve ikrar bulununca, onun için 'Ben Hakka müslümanım' demesi sahihtir. 'İnşaallah ben müslümanım' demesi sahih olmaz.

Said, bazan şaki olur, şaki olan, bazan said olur. Değişiklik, seadet ve şekavet üzerinde olur, said etmek veya şaki yapmakta olmaz. Bu ikisi, Allahın sıfatlarındandır. Allah (Celle Cela luh) ve sıfatları üzerinde bir değişiklik olmaz. Resullerin gönderilmesinde hikmet vardır. Allahu Teala muhakkak beşerden beşere, resul göndermiştir. Onlar müjdeci, korkutucu ve insanlara dünya ve din işlerinden ihtiyaç duydukları şeyleri beyan ederler. Onları, adetleri yaran mucizelerle kuvvetlendirmiştir.

Peygamberlerin ilki Adem aleyhisselamdır. Sonuncusu, Muhammed (Sallallahu aleyhi ve sellem) dir. Bazı hadislerde adetleri rivayet edilmiştir. En doğrusu, zikredilmelerinde bir adet ile yetinmemektir. Sayılarının zikrinde, onlardan olmayanın onlar arasına girmesinden emin olunmaz. Veya onlardan olanın hariç bırakılma sından da emin olunmaz. Hepsi, Allah (Celle Celaluh) tarafından haber verici ve tebliğ edicidirler, sadık ve nasihat edicidirler. Peygamberlerin en faziletlisi, Muhammed (Sallallahu aleyhi ve)

Melekler, Allahu Teala'nın kullarıdır. Onun emri ile amel ederler. Erkeklik ve dişilikle vasıflanmazlar.

Allahu Teala için kitaplar olup onları peygamberlerine indirmiştir. Emirlerini, yasaklarını, vaadlerini ve tehditlerini, onlarda bildir- miştir.

ﷺ Resulullah (Sallallahu aleyhi ve sellem) in uyanık halde şahsı ile semaya yükseltilmesi, sonra yüce makamlardan Allah (Celle Celaluh) 'ın dilediği yerlere kadar (çıkması) haktır.ﷻ

ﷺ Velilerin kerameti haktır.ﷻ Keramet, adeti yaran bir şekil üzere veli için ortaya çıkar. Uzak mesafeyi kısa zamanda kat'etmek, yemek, içecek ve elbisenin ihtiyaç anında ortaya çıkması, su üzerinde yürümek, havada uçmak, cansız şeylerin ve hayvanların konuşması ve diğer şeyler gibi.

ﷺ Ümmetinden biri olan velinin elinde ortaya çıkan bu keramet, peygamberi için mucize sayılır. ﷻ Bununla veli olduğu belli olur. Veli olması ancak dininde hak üzere olması iledir. Dininde hak üzere olması resulünün risaletini ikrar etmesi iledir.ﷻ

ﷺ Peygamberimizden sonra insanların en faziletlisi, Ebu Bekir'dir. (Radiyellahu anhu) Sonra Ömer (Radiyellahu anhu), sonra Osman Zinnureyn (Radiyellahu anhu), sonra Aliyyül Murteza (Radiyellahu anhu) dır.ﷻ

ﷺ Hilafetlikleri, aynı şekilde bu sıralama üzere dir.ﷻ

Hilafet, otuz senedir, sonra emirlik ve sultanlık gelir. Müslümanlar için, hükümlerini geçerli kıl mak, hadleri geçerli yapmak, surları sağlamlaştırmak, askerleri teciz etmek, sadakaları almak için, baş kaldıranları, hırsızları, yol kesenleri kahretmek için, Cuma ve Bayramları ikame etmek için, kullar arasında vakı' olan sürtüşmeleri halletmek için, haklar üzere kaim olan şahitlikleri kabul için, velisi olmayan küçük kız ve erkek çocukları evlendirmek için, ganimet leri taksim etmek ve diğer hususları halletmek için, elbette bir imam lazımdır.ﷻ

ﷺ Bu imamın, zahirde bulunması gerekir, gizlenmiş, beklenilen olması doğru değildir.ﷻ

ﷺ İmam, Kureyş'ten olur. Başkalarından olma sı caiz değildir. Beni Haşim ve Hazreti Ali'nin evlatlarına tahsis edilmez.ﷻ

İmamda masum olma şartı aranmaz. Zamanındaki ahalinin en faziletli olması şart değildir. Mutlak kamil velayet ehlinden olması şarttır. ﷻ ﷻ ﷻ

Siyaset ehli, hükümleri geçerli yapmaya kâ- dir, İslam yurdunun sınırlarını korumaya ve zalimden mazluma insaf etmeye kadir olmalı.ﷻ

ﷺ İmam, fasık olmak ve zulmetmekle görevden azl edilmez.

ﷺ Her bir iyi ve günahkar kişinin üzerine cena ze namazı kılınır.ﷻ

□□□□ Ashabın zikrinde hayırdan başkasını söylemeyiz.□

□□□□ Peygamberimiz'in (Sallallahu aleyhi ve sel- lem) müjdelediği on kişinin cennetlik olduğuna şahitlik ederiz.

□□□□ Seferde ve ikamet halinde mestler üzerine mesh etmeyi caiz görürüz. □ □□□□ Hurma şirasını haram saymayız. Hiçbir veli asla Peygamber derecesine ulaşamaz.□ Kul, kendisinden emir ve yasakların düştüğü bir dereceye ulaşmaz.

□□□□ Kitap ve□ sünnetten olan naslar zahiri ma- nalarına hamledilirler. Bunlardan dönüp ehli batının iddia ettiği manalara gitmek küfür ile dinden çıkmaktır. □□□□ Nasları reddetmek küfürdür.

□□□□ Masiyeti helal görmek küfürdür. Onları hafife almak küfürdür. Şeriat ile alay etmek küfürdür.

□□□□ Allahtan ümit kesmek küfürdür. Allah'ın azabından emin olmak küfürdür. Gaibten verdiği haberde kahini tasdik etmek küfür dür.

□□□□ Madum şey değildir.□

□□□□ Dirilerin, ölüler için duasında ve onlar için verdiği sadakalar da, ölüler için menfaat vardır.

Allahu Teala dualara icabet eder ve ihtiyaçları öder.□

□□□□ Peygamber Aleyhisselam'ın haber verdiği kıyamet alametlerinden Deccalın çıkması, Dabbetül arz, Ye'cüc ve Me'cüc, İsa (Aleyhisse lam) ın gökten inmesi, güneşin battığı yerden doğması haktır.

□□□□ Müctehid bazen hata eder, bazan isabet eder.□

□□□□ Beşerin peygamberleri, meleklerin peygamberlerinden efdaldır. Meleklerin peygamberleri, beşerin umumundan efdaldır. Beşerin umumu, umum meleklerden efdaldır.